

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту Закону України "Про внесення змін до деяких законів
України щодо соціальних прав і гарантій громадян, які постраждали
внаслідок Чорнобильської катастрофи"

1. Обґрунтування необхідності прийняття акта

На розгляд Парламенту внесено проект Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи" щодо державних гарантій реалізації конституційних прав на охорону життя, здоров'я та соціальний захист, громадянами України, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи" (реєстр. № 5444), метою якого, як зазначено у пояснювальній записці, є відновлення в повному обсязі державних гарантій реалізації конституційних прав на охорону життя і здоров'я та соціальний захист для громадян України, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, передбачених Законом України "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи" від 28.02.1991 № 796-ХІІ (далі – Закон № 796) та які були позбавлені таких гарантій у зв'язку із вступом в силу Закону України "Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України" від 28.12.2014 р. № 76-VIII.

Цілком і повністю підтримується ідея законопроекту щодо необхідності фактичного виконання рішення Конституційного Суду України від 17 липня 2018 року № 6-р/2018.

Разом з тим, проектом реєстр. № 5444 з незрозумілих причин не пропонується відновити статтю 23 Закону № 796, виключення якої було визнано неконституційним згідно із зазначеним рішенням Конституційного Суду України, і яка передбачає компенсації та пільги громадянам, віднесеним до категорії 4.

Крім того, у проекті реєстр. № 5444 пропонуються занадто низькі розміри пенсій для осіб з інвалідністю, щодо яких встановлено причинний зв'язок інвалідності з Чорнобильською катастрофою, що суперечить нещодавно прийнятому Рішенню Конституційного Суду України від 7 квітня 2021 року № 1-р(П)/2021 у справі за конституційною скаргою громадянина України Дяченка Олександра Миколайовича та інших громадян України щодо відповідності Конституції України (конституційності) підпункту 13 пункту 4 розділу I Закону України "Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України" від 28 грудня 2014 року № 76–VIII, яким статтю 54 Закону № 796 було змінено і надано право Уряду визначати мінімальні розміри пенсії.

Зважаючи на зазначене підготовлено альтернативний проект, який передбачає повне і безумовне виконання рішень Конституційного Суду України від 17.07.2018 № 6-р/2018 та від 07.04.2021 № 1-р(П)/2021.

2. Цілі і завдання прийняття акта

Цілі і завдання законопроекту – забезпечення виконання Рішення Конституційного Суду України від 17.07.2018 № 6-р/2018 в частині відновлення конституційних прав громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, а також Рішення Конституційного Суду України від 07.04.2021 № 1-р(П)/2021 стосовно пенсійного забезпечення осіб з інвалідністю, щодо яких встановлено причинний зв'язок інвалідності з Чорнобильською катастрофою.

3. Загальна характеристика і основні положення проекту акта

На відміну від проекту № 5444 альтернативним проектом пропонується:

1) відновити норми статті 23 Закону № 796 щодо компенсацій та пільг громадянам, віднесеним до категорії 4, у відповідності до Рішення Конституційного Суду України від 17.07.2018 № 6-р/2018;

2) на виконання Рішення Конституційного Суду України від 07.04.2021 № 1-р(П)/2021 викласти частину третю статті 54 Закону № 796 у новій редакції, яка передбачає такі мінімальні розміри пенсії для осіб з інвалідністю, щодо яких встановлено причинний зв'язок інвалідності з Чорнобильською катастрофою:

по I групі інвалідності – 10 прожиткових мінімумів для осіб, які втратили працездатність;

по II групі інвалідності – 8 прожиткових мінімумів для осіб, які втратили працездатність;

по III групі інвалідності – 6 прожиткових мінімумів для осіб, які втратили працездатність;

дітям з інвалідністю – 3 прожиткових мінімумів для осіб, які втратили працездатність;

3) передбачити право на отримання санаторно-курортної путівки без права лікування для осіб, які супроводжують громадян, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи, віднесених до категорії 1, які мають I групу інвалідності та за висновком лікаря потребують постійного стороннього догляду чи допомоги;

4) надати право отримання пільги щодо сплати судового збору громадянам, постраждалим внаслідок аварій на ЧАЕС;

5) у Законі України "Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи" відновити поняття зони посиленого радіоекологічного контролю;

6) Кабінету Міністрів України доручити розробити і прийняти порядок відшкодування шкоди громадянам України, на яких поширюється дія статті 54 Закону України "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи", якої вони зазнали внаслідок її дії у редакції Закону України "Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України", а також подати зміни до Державного бюджету України на 2021 рік в частині фінансування видатків на соціальний захист виплату пенсій і відшкодування зазначеної шкоди.

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

У даній сфері правового регулювання діють Конституція України та Закони України "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи", "Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи", "Про судовий збір".

Реалізація проекту не потребує внесення змін до інших законодавчих актів України.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

На момент внесення проект не потребує видатків із Держаного бюджету України.

Разом з тим, реалізація проекту потребуватиме додаткових фінансових витрат у майбутньому. У зв'язку з цим Прикінцевими положеннями проекту Кабінету Міністрів доручається протягом місяця з дня набрання чинності цим Законом подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2021 рік", необхідних для реалізації цього Закону, у тому числі для фінансування виплати підвищених пенсій та відшкодування шкоди особам з інвалідністю, щодо яких встановлено причинний зв'язок інвалідності з Чорнобильською катастрофою, через визнання неконституційними норм закону.

Реалізація законопроекту забезпечується шляхом перегляду доходної частини Державного бюджету України на 2021 рік в частині збільшення фактичних обсягів надходжень за рахунок перегляду макроекономічних параметрів розрахунку показників бюджету.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття акта

Прийняття проекту закону забезпечить:

- виконання рішення Конституційного Суду України від 17.07.2018 № 6-р/2018 в частині відновлення гарантій, пільг і компенсацій для чорнобильців;

- виконання Рішення Конституційного Суду України від 07.04.2021 № 1-р(II)/2021 в частині відновлення пенсійного забезпечення осіб з інвалідністю з числа учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, дітей з інвалідністю інвалідів та з осіб інвалідністю з дитинства, щодо яких встановлено причинний зв'язок інвалідності з Чорнобильською катастрофою, шляхом встановлення достойного рівня пенсійних виплат;

- відшкодування шкоди громадянам України, на яких поширюється дія статті 54 Закону № 796, якої вони зазнали внаслідок дії частини третьої статті 54 цього закону в редакції, яка визнана неконституційною.

Народний депутат України

Королевська Н.Ю.

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Королевська Наталія Юріївна
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B040000007FAE280094288F00
Дійсний до: 26.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 128д9/1-2021/163592 від 19.05.2021

512508